

Література:

1. Коваленко Ю.М., Літвін Я.А. Фінансові інструменти, їх класифікації та напрями інноваційних розвідок. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1(17). С. 132-142.

2. Тарасова О. Особливості сталого інвестування в розвиток екологоорієнтованої економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022, № 6, Том 2. С. 168-177.

3. Коваленко Ю.М., Літвін Я.А. Фінансові інструменти, їх класифікації та напрями інноваційних розвідок. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1(17). С. 132-142. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/176593>

4. Тарасова О. Особливості сталого інвестування в розвиток екологоорієнтованої економіки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 6, Том 2. С. 168-177. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(2\)-29](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-29)

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

Яблонь В.Д., здобувач ступеня PhD*

Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна

У підсумку аналізування теоретико-методичних засад дослідження туризму на різних рівнях управління – як виду економічної діяльності, галузі та сектора економіки і т. п. – встановлено, що найбільш глибоким за змістом та широким за охоплюваними аспектами щодо впливу на соціально-економічну систему та національну економіку країни є поняття «туристичний комплекс». Його слід розглядати як багатофункціональну цілісну систему, що характеризується високим рівнем вертикально-горизонтальної, у т. ч. міжсекторальної та міжгалузевої, інтеграції та поєднує в єдиному складному технологічному процесі різні види економічної діяльності, забезпечуючи ефективне функціонування й розвиток туристичного сектора національної економіки. Туристичний комплекс, з одного боку, розглядається як один із пріоритетних секторів національного господарства (з огляду на його внесок в економіку, а також системний вплив на стимулювання розвитку таких видів економічної діяльності / галузей національної економіки, як АПК, будівництво, транспорт, тимчасове розміщування й організація харчування, страхова діяльність, охорона здоров'я, мистецтво, розваги та відпочинок, ін.), а з іншого боку, як високоперспективна сфера державного регулювання процесів

---

* Науковий керівник – Барна М.Ю., д.е.н., професор

стабілізації соціальної (зростання якості життя, покращення соціально-трудових відносин, посилення соціальної безпеки) та активізації економічної (масштабування синергічних макроекономічних ефектів, підтримка трендів до збалансованого економічного зростання, зміцнення фінансової системи держави та поживлення інвестиційно-інноваційної діяльності) компонент сталого поступу країни.

Державне регулювання розвитку туристичного комплексу є складовою державної економічної, зокрема структурно-галузевої, політики, являє собою сукупність та послідовність дій, які реалізує держава (органи державної влади та місцевого самоврядування) з метою впливу на перебіг задля покращення процесів функціонування та розвитку, а саме усунення вад механізму ринкового регулювання та реалізації туристичного потенціалу країни, її регіонів, територій, зміцнення конкурентоспроможності туристичного комплексу та розвитку туристичного бізнесу. У таких цілях задіюється класична система державного регулювання, базисними елементами якої слугують: суб'єкти регулювання та об'єкти впливу, мета, цілі / завдання державної політики, принципи, стратегія, методи, механізми, інструменти та заходи. Однак, в сфері розвитку туристичного комплексу національної економіки зазначені елементи мають властиву їм специфіку, провідними аспектами якої вважаються доповнення місії державної політики аспектом ефективного використання природно-кліматичних умов і ресурсів, історико-культурної спадщини, народних традицій, системи рекреаційно-лікувальних та санаторно-курортних об'єктів; включення до цільових орієнтирів завдань посилення міжгалузевого синергізму, стимулювання місцевого економічного розвитку, ефективізації сфер охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, освіти, спорту, науки, культури й мистецтва; надання переваги методам економічного характеру в поєднанні з стандартизацією і контролем якості послуг; формування та реалізація державного регулювання на засадах організаційного й економічного механізмів на основі повноцінного якісного інституційно-правового забезпечення господарської діяльності в сфері туризму та суміжних видах діяльності; поєднання інструментарію, орієнтованого на мотивацію до розбудови системи об'єктів та інфраструктури туристичного комплексу, формування та зміцнення інтеграційних вертикально-горизонтальних зв'язків, міжгалузевої кооперації та просторового розвитку.

Контроль якості та ефективності реалізації державної політики розвитку туристичного комплексу опирається на інструментарій моніторингу перебігу його процесів, аналізу стану, динаміки й структурних характеристик еволюції, діагностики реалізації мети,

стратегічних пріоритетів й операційних завдань, іншими словами – методичні рекомендації з організації та реалізації функції аналізу. Складність і нетиповість дослідження складних динамічних багаторівневих і багатофакторних соціально-економічних систем обумовлює необхідність застосування різних комбінацій методів, моделей, методичних підходів тощо, склад і послідовність задіяння яких визначається метою аналізу на відповідній стадії поступу туристичного комплексу. Саме тому важливо дотримуватися двох групи принципів щодо: (1) процесу аналізування загалом (врахування стану і тенденцій на всіх рівнях управління, композиційного аналізування, встановлення передумов для подальшого зростання, визначення міри реалізації потенціалу, формування висновків в частині достатності ресурсного забезпечення, характеристика структурної збалансованості); (2) аналізування якості державного регулювання (визначення сумарного ефекту в розрахунку на одиницю ресурсів, співвідношення результату з ресурсними можливостями країни, визначення міри привабливості бізнес-середовища в туризмі, аналізування соціально-суспільної відповідальності, міри модернізації інфраструктури, оцінювання впливу на безпеку та сталий розвиток).

Врахування зазначених принципів дозволило сформувати модель аналізування розвитку туристичного сектора у вигляді ромба, в основі якого – провідні аспекти на таких рівнях управління, як мікроекономічний, галузевий, локальної інтеграції (кластерів), суспільний, а в центрі – композиційний індекс, що поєднує і характеризує стан розвитку суб'єктів туризму та суміжних видів економічної діяльності, туристичної інфраструктури, галузевих кластерів й інших форм міжгалузевої співпраці в туризмі, внеску комплексу в галузевий розвиток, економіку регіонів та національне господарство.

Література:

1. Арубіна А.В., Онойко Ю.Ю., Щербатюк Н.І. Сучасні тенденції розвитку внутрішнього туризму. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2227>
2. Васильців Т.Г., Лупак Р.А. Оцінювання формування конкурентних переваг туристичних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. Вип. 3(1). С. 189-194.
3. Васильців Т.Г., Лупак Р.А., Рудковський О.В., Белікова С.О. Стан та тенденції розвитку туристичного комплексу в контексті забезпечення економічної безпеки України. *Економіка та держава*. 2019. Вип. 19. С. 17-25.
4. Гуткевич С.О. Привабливість Українських Карпат: сільський зелений туризм : монографія. Київ : НУХТ, 2016. 293 с.